

Czwartek, 25 marzec 2021

P9_TA(2021)0015

Sprawozdania dotyczące Serbii za lata 2019–2020

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 25 marca 2021 r. w sprawie sprawozdań Komisji dotyczących Serbii za lata 2019–2020 (2019/2175(INI))

(2021/C 494/15)

Parlament Europejski,

- uwzględniając Układ o stabilizacji i stowarzyszeniu między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Serbii, z drugiej strony, który wszedł w życie dnia 1 września 2013 r.,
- uwzględniając wniosek Serbii o członkostwo w Unii Europejskiej złożony dnia 19 grudnia 2009 r.,
- uwzględniając opinię Komisji z dnia 12 października 2011 r. na temat wniosku Serbii o członkostwo w Unii Europejskiej (COM(2011)0668), decyzję Rady Europejskiej z dnia 1 marca 2012 r. o przyznaniu Serbii statusu kraju kandydującego oraz decyzję Rady Europejskiej z posiedzenia w dniach 27–28 czerwca 2013 r. o otwarciu negocjacji akcesyjnych z Serbią,
- uwzględniając konkluzje z posiedzenia Rady Europejskiej w Salonikach w dniach 19–20 czerwca 2003 r.,
- uwzględniając deklarację z Sofii ze szczytu UE–Bałkany Zachodnie z dnia 17 maja 2018 r. i załączony do niej program działań priorytetowych z Sofii,
- uwzględniając rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1244 z dnia 10 czerwca 1999 r., opinię doradcą Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości (MTS) z dnia 22 lipca 2010 r. w sprawie kwestii zgodności jednostronnej deklaracji niepodległości Kosowa z prawem międzynarodowym oraz rezolucję Zgromadzenia Ogólnego ONZ nr 64/298 z dnia 9 września 2010 r., w której uznano treść opinii MTS i z zadowoleniem przyjęto gotowość UE do ułatwienia dialogu między Serbią a Kosowem,
- uwzględniając pierwsze porozumienie w sprawie zasad dotyczących normalizacji stosunków między rządami Serbii i Kosowa z dnia 19 kwietnia 2013 r. oraz porozumienia z dnia 25 sierpnia 2015 r., jak również bieżący dialog wspierany przez UE, który ma na celu normalizację stosunków,
- uwzględniając proces berliński zapoczątkowany w dniu 28 sierpnia 2014 r.,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie sprawozdania Komisji dotyczącego Serbii za rok 2018 ⁽¹⁾,
- uwzględniając deklarację oraz zalecenia przyjęte na jedenastym posiedzeniu Parlamentarnego Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia UE–Serbia w dniach 30–31 października 2019 r.,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 5 lutego 2020 r. w sprawie usprawnienia procesu przystąpienia i wiarygodnej perspektywy dla Bałkanów Zachodnich (COM(2020)0057),
- uwzględniając konkluzje Rady z dnia 5 czerwca 2020 r. w sprawie zacieśnienia współpracy z partnerami z Bałkanów Zachodnich w dziedzinie migracji i bezpieczeństwa,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 29 maja 2019 r. pt. „Komunikat w sprawie polityki rozszerzenia UE w 2019 r.” (COM(2019)0260), któremu towarzyszy dokument roboczy służb Komisji pt. „Sprawozdanie za rok 2019 dotyczące Serbii” (SWD(2019)0219),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 6 października 2020 r. pt. „Komunikat w sprawie polityki rozszerzenia UE w 2020 r.” (COM(2020)0660), któremu towarzyszy dokument roboczy służb Komisji pt. „Sprawozdanie za rok 2020 dotyczące Serbii” (SWD(2020)0352),

⁽¹⁾ Dz.U. C 363 z 28.10.2020, s. 119.

Czwartek, 25 marzec 2021

- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 6 października 2020 r. pt. „Plan gospodarczo inwestycyjny dla Bałkanów Zachodnich” (COM(2020)0641) oraz dokument roboczy służb Komisji pt. „Wytyczne wdrażania strategii ekologicznej dla Bałkanów Zachodnich” (SWD(2020)0223),
 - uwzględniając wspólny komunikat Komisji i Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa z dnia 8 kwietnia 2020 r. pt. „Komunikat w sprawie światowej reakcji UE na COVID-19” (JOIN(2020)0011),
 - uwzględniając przeprowadzoną przez Komisję ocenę programu reform gospodarczych Serbii na lata 2020–2022 z dnia 21 kwietnia 2020 r. (SWD(2020)0064) i wspólne wnioski z dialogu gospodarczo-finansowego między UE a Bałkanami Zachodnimi oraz Turcją przyjęte przez Radę 19 maja 2020 r.;
 - uwzględniając komunikat Komisji z dnia 29 kwietnia 2020 r. zatytułowany „Wsparcie dla regionu Bałkanów Zachodnich w zwalczaniu pandemii COVID-19 oraz w sprawie ożywienia gospodarczego po pandemii” (COM(2020)0315),
 - uwzględniając jedenaste posiedzenie konferencji akcesyjnej na szczeblu ministerialnym z udziałem Serbii z dnia 10 grudnia 2019 r., na którym otwarto negocjacje w sprawie rozdziału 4 „Swobodny przepływ kapitału”,
 - uwzględniając wnioski z pierwszego etapu wielostronnego dialogu na rzecz poprawy warunków organizacji wyborów parlamentarnych, wspieranego przez Parlament Europejski,
 - uwzględniając ostateczne sprawozdanie specjalnej misji obserwacji wyborów OBWE/ODIHR w sprawie wyborów parlamentarnych, które odbyły się dnia 21 czerwca 2020 r. w Serbii, opublikowane 7 października 2020 r.,
 - uwzględniając oświadczenie prasowe wydane przez ekspertów Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka w sprawie obaw związanych z nadużywaniem ustawy o zapobieganiu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu do ataków na organizacje pozarządowe i ograniczania ich działalności, opublikowane w dniu 11 listopada 2020 r.,
 - uwzględniając drugi raport zgodności Grupy Państw przeciwko Korupcji (GRECO) w sprawie Serbii dotyczący zapobiegania korupcji wśród posłów, sędziów i prokuratorów, opublikowany 26 listopada 2020 r. w ramach czwartej rundy oceny,
 - uwzględniając bazowe sprawozdanie oceniające dotyczące Serbii z dnia 22 stycznia 2020 r. przygotowane przez Grupę Ekspertów do spraw Przeciwdziałania Przemocy wobec Kobiet i Przemocy Domowej (GREVIO),
 - uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Serbii,
 - uwzględniając swoje zalecenie z dnia 19 czerwca 2020 r. dla Rady, Komisji i wiceprzewodniczącego Komisji / wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa w sprawie Bałkanów Zachodnich po szczycie w 2020 r. (²),
 - uwzględniając wspólną deklarację ze szczytu Parlamentu Europejskiego i przewodniczących parlamentów krajów Bałkanów Zachodnich z dnia 28 stycznia 2020 r. zwołanego przez przewodniczącego Parlamentu Europejskiego, w którym uczestniczyły organy kierownicze parlamentów krajów Bałkanów Zachodnich,
 - uwzględniając deklarację z Zagrzebia, przyjętą na szczycie UE–Bałkany Zachodnie, który odbył się w trybie wideokonferencji 6 maja 2020 r.,
 - uwzględniając szczyt UE–Bałkany Zachodnie, który odbył się w ramach procesu berlińskiego 10 listopada 2020 r.,
 - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A9-0032/2021),
- A. mając na uwadze, że Serbię, podobnie jak każde państwo aspirujące do członkostwa w UE, należy oceniać na podstawie jej własnych osiągnięć w zakresie spełniania, wdrażania i przestrzegania zestawu kryteriów i wspólnych wartości, a harmonogram i postępy w procesie akcesji zależą od jakości niezbędnych reform i zaangażowania w ich realizację;

(²) Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0168.

Czwartek, 25 marzec 2021

- B. mając na uwadze, że demokracja, prawa człowieka i praworządność są podstawowymi wartościami, na których opiera się UE, oraz centralnym elementem zarówno procesu rozszerzenia, jak i procesu stabilizacji i stowarzyszenia; mając na uwadze, że trwałe reformy są niezbędne, by zająć się poważnymi wyzwaniami, które wciąż istnieją w tych obszarach;
- C. mając na uwadze, że Serbia musi osiągnąć niepodważalne wyniki w zakresie przestrzegania, stania na straży i obrony takich wartości, jak poszanowanie godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, praworządności i poszanowanie praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości narodowych i innych, zarówno w kraju, jak i w stosunkach międzynarodowych;
- D. mając na uwadze, że od czasu rozpoczęcia negocjacji z Serbią otwarto 18 rozdziałów negocjacyjnych, z których dwa zostały tymczasowo zamknięte; mając na uwadze, że Serbia postanowiła zaakceptować nową metodologię rozszerzenia UE;
- E. mając na uwadze, że nie osiągnięto jeszcze trwałych rezultatów w dziedzinie sądownictwa i praw podstawowych (rozdział 23) oraz sprawiedliwości, wolności i bezpieczeństwa (rozdział 24); mając na uwadze, że Rada postanowiła nie otwierać na razie kolejnych rozdziałów z Serbią;
- F. mając na uwadze, że GRECO uznaje sytuację w Serbii za „ogólnie niezadowalającą” i stwierdza, że Serbia nie stosuje się do zaleceń GRECO dotyczących zapobiegania korupcji wśród posłów, sędziów i prokuratorów;
- G. mając na uwadze, że zaangażowanie UE we wspieranie praworządności rozciąga się na Serbię, gdzie UE powinna kontynuować współpracę z Radą Europy w celu wspierania Serbii w przeprowadzaniu niezbędnych reform i szkoleń w zakresie wymiaru sprawiedliwości, walki z korupcją, propagowania praw człowieka oraz roli wolnych i niezależnych mediów i społeczeństwa obywatelskiego, a także w celu monitorowania postępów osiągniętych w tych dziedzinach, zgodnie ze zmienioną metodologią rozszerzenia;
- H. mając na uwadze, że Serbia jest zainteresowana normalizacją stosunków z Kosowem;
- I. mając na uwadze, że Serbia pozostaje zaangażowana we współpracę regionalną i stosunki dobrosąsiedzkie;
- J. mając na uwadze, że Serbia jest nadal zaangażowana w tworzenie funkcjonującej gospodarki rynkowej i cały czas wdraża zobowiązania wynikające z układu o stabilizacji i stowarzyszeniu, choć wciąż utrzymuje się szereg problemów ze zgodnością z przepisami; mając na uwadze, że korupcja wciąż hamuje rozwój gospodarczy;
- K. mając na uwadze, że Serbia ratyfikowała wszystkie podstawowe konwencje Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP);
- L. mając na uwadze, że swoboda wypowiedzi i niezależność mediów nadal stanowią poważny problem, którym należy się zająć w sposób priorytetowy;
- M. mając na uwadze, że wielostronny dialog na rzecz poprawy warunków organizacji wyborów parlamentarnych, wspierany przez Parlament Europejski, nadal stanowi wyjątkową okazję do wypracowywania konsensusu co do zobowiązań w zakresie poprawy warunków wyborczych;
- N. mając na uwadze, że UE zgodziła się na realokację 374 mln EUR z Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej (IPA), by pomóc w łagodzeniu społeczno-gospodarczych skutków pandemii COVID-19 w regionie;
- O. mając na uwadze, że UE okazała swoje zaangażowanie na rzecz europejskiej perspektywy krajów Bałkanów Zachodnich i zmobilizowała 3,3 mld EUR w celu zaradzenia bezpośredniemu kryzysowi zdrowotnemu oraz złagodzenia gospodarczych i społecznych skutków pandemii COVID-19;
- P. mając na uwadze, że UE jest największym dostawcą pomocy i wsparcia dla Serbii w łagodzeniu gospodarczych i społecznych skutków pandemii COVID-19; mając na uwadze, że Serbia otrzymała 15 mln EUR bezpośredniego wsparcia dla sektora ochrony zdrowia, 78,4 mln EUR wsparcia na rzecz odbudowy społecznej i gospodarczej oraz 93,4 mln EUR w ramach funduszy pomocowych;
- Q. mając na uwadze, że Serbia korzysta ze wsparcia UE w ramach Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej (IPA) o łącznej orientacyjnej kwocie przydzielonych środków finansowych na lata 2014–2020 w wysokości 1 539,1 mld EUR;

Czwartek, 25 marzec 2021

- R. mając na uwadze, że UE jest największym dostawcą pomocy finansowej dla Serbii; mając na uwadze, że w ciągu ostatnich 18 lat UE przekazała Serbii ponad 3,6 mld EUR w formie dotacji we wszystkich dziedzinach, w tym dziedzinie praworządności, reformy administracji publicznej, rozwoju społecznego, ochrony środowiska i rolnictwa; mając na uwadze, że od 2007 r. Serbia skorzystała z pomocy UE w ramach IPA o łącznej wysokości 2,79 mld EUR;
- S. mając na uwadze, że Serbia odniosła znaczne korzyści z integracji handlowej i gospodarczej z UE; mając na uwadze, że UE jest największym partnerem handlowym Serbii, na którego w 2018 r. przypadało 67 % całkowitego eksportu Serbii i ponad 60 % jej całkowitego importu towarów; mając na uwadze, że w latach 2010–2018 inwestycje UE w Serbii sięgnęły łącznie ponad 13 mld EUR;
1. z zadowoleniem odnosi się do faktu, że członkostwo w UE jest dla Serbii nadal celem strategicznym i znajduje się wśród priorytetów nowo utworzonego rządu; odnotowuje fakt, że wszystkie partie parlamentarne popierają proces integracji Serbii z UE; zachęca władze serbskie, by w debacie publicznej aktywniej i jednoznacznie informowały o swoim zaangażowaniu na rzecz wartości europejskich oraz oczekuje wyraźnego i jednoznacznego zobowiązania ze strony Serbii – zarówno w słowach, jak i w czynach – do wypełniania wszystkich jej obowiązków na drodze do przystąpienia do UE w sposób widoczny i możliwy do weryfikacji;
 2. podkreśla, jak ważne jest nadanie większej dynamiki negocjacom akcesyjnym z Serbią oraz szybkie wdrożenie zmienionej metodologii rozszerzenia w oparciu o tematyczne klastry rozdziałów negocjacyjnych oraz stopniowe wprowadzanie poszczególnych strategii politycznych i programów UE, podkreślając jednocześnie jasne i wymierne zachęty będące przedmiotem bezpośredniego zainteresowania obywateli Serbii;
 3. podkreśla, że mandat nowego rządu, który powołano w Serbii po wyborach 21 czerwca 2020 r., stanowi doskonałą okazję, by Serbia dokonała znaczących postępów w kierunku członkostwa w Unii Europejskiej; utrzymuje, by kolejne rozdziały negocjacyjne otwierać dopiero wtedy, gdy Serbia podejmie niezbędne zobowiązania i przeprowadzi reformy zgodnie z wymaganymi kryteriami; zauważa, że otwarcie negocjacji nad kolejnymi rozdziałami jest podstawowym narzędziem wprowadzania zrównoważonych reform i proeuropejskich przemian w Serbii;
 4. wzywa Komisję i Radę do podjęcia niezbędnych kroków – w stosownych przypadkach w we współpracy z serbskimi partnerami – w celu wdrożenia postanowień zmienionej metodologii rozszerzenia, zwłaszcza dotyczących tematycznych klastrów negocjacyjnych, a także do wykorzystania tej nowej metodyki jako okazji do przyspieszenia procesu rozszerzenia Bałkanów Zachodnich oraz do określenia – wraz z Serbią – nowych etapów procesu negocjacyjnego Serbii;
 5. z zadowoleniem przyjmuje współpracę między serbskim rządem a Zgromadzeniem Narodowym dotyczącą Krajowego Konwentu w sprawie Unii Europejskiej (NCEU); wzywa rząd serbski do jak najszybszego powołania nowego przewodniczącego zespołu negocjacyjnego ds. przystąpienia Serbii do Unii Europejskiej; wzywa również Serbię do poprawy zdolności administracyjnych Ministerstwa Integracji Europejskiej w celu lepszego prowadzenia negocjacji w sprawie członkostwa oraz do dołożenia wszelkich starań, aby proces integracji europejskiej był jak najbardziej pluralistyczny i otwarty;
 6. zauważa, że Serbia cały czas wzmacnia i musi nadal wzmacniać dostosowywanie i wdrażanie swojego ustawodawstwa zgodnie z unijnym dorobkiem prawnym; ubolewa, że tempo tego dostosowania jest znacznie wolniejsze niż pierwotnie planował rząd; podkreśla ograniczone postępy w zakresie rozdziałów 23 (wymiar sprawiedliwości i prawa podstawowe) i 24 (sprawiedliwość, wolność i bezpieczeństwo); zauważa, że normalizacja stosunków z Kosowem i rzeczywiste poszanowanie praw podstawowych są nadal bardzo istotne i zdecydują o tempie negocjacji akcesyjnych;
 7. wyraża ubolewanie z powodu braku postępów w wielu obszarach programu reform Serbii, a nawet regresu w kwestiach zasadniczych dla przystąpienia do UE; wzywa Komisję do zmiany metody sprawozdawczości w celu uwzględnienia znacznego regresu i wysłania jasnego sygnału do krajów przystępujących, w tym Serbii;
 8. podkreśla znaczenie strategicznego informowania o korzyściach z przystąpienia do UE przez serbskie zainteresowane podmioty; podkreśla, że debata publiczna na temat przystąpienia do UE musi opierać się na faktach i propagować pełne poszanowanie praw podstawowych i wartości demokratycznych;
 9. zachęca władze Serbii, by w debacie publicznej aktywniej informowały o swoim zaangażowaniu na rzecz wartości europejskich i by zwiększyły przejrzystość komunikacji, w tym umożliwiając ogółowi społeczeństwa dostęp do informacji, a także rozszerzając współpracę między władzami publicznymi a społeczeństwem obywatelskim; jest zaniepokojony, że finansowane ze środków publicznych media, często cytujące urzędników, przyczyniają się do rozpowszechniania antyunijnej retoryki w Serbii;

Czwartek, 25 marzec 2021

10. wzywa Serbię i państwa członkowskie UE do prowadzenia bardziej aktywnej i skutecznej polityki komunikacyjnej dotyczącej europejskiej perspektywy, skierowanej zarówno do obywateli Serbii, jak i UE, w tym do członków mniejszości narodowych; podkreśla historyczne więzy przyjaźni i braterstwa między narodami Unii Europejskiej i narodem Serbii;

11. zwraca uwagę na nieproporcjonalne ekspozowanie państw trzecich przez Serbię; wzywa Serbię, Komisję i delegaturę UE w Serbii do zwiększenia wysiłków na rzecz promowania roli i korzyści płynących z bliskiego partnerstwa między UE a Serbią, w tym przez promowanie projektów i reform finansowanych przez UE; zauważa, że istnieje pilna potrzeba zaangażowania obywateli Serbii poza głównymi miastami, i wzywa UE do dalszego zwiększania wsparcia dla oddolnego społeczeństwa obywatelskiego;

12. wzywa do stworzenia nowych możliwości dialogu politycznego i strategicznego na wysokim szczeblu z państwami Bałkanów Zachodnich w celu zapewnienia sprawniejszego kierowania i zaangażowania na wysokim szczeblu, do czego zachęca również zmieniona metodologia rozszerzenia; uważa, że konferencja w sprawie przyszłości Europy powinna aktywnie angażować i odpowiednio włączać przedstawicieli Serbii i innych krajów Bałkanów Zachodnich, zarówno na szczeblu administracji rządowej, jak i społeczeństwa obywatelskiego i organizacji młodzieżowych;

13. odnotowuje ostateczne sprawozdanie specjalnej misji obserwacji wyborów OBWE/ODIHR, w którym stwierdzono, że wybory parlamentarne z 21 czerwca 2020 r. przeprowadzono skutecznie, jednak niepokój wzbudziła dominacja partii rządzącej m.in. w mediach; ubolewa nad długotrwałą tendencją do wywierania presji na wyborców, stronniczością mediów oraz zacieraniem się granic między działaniami wszystkich urzędników państwowych a kampanią partyjną; w związku z tym zwraca uwagę na rolę wspieranych przez państwo kampanii dezinformacyjnych mających na celu zmianę poglądów na temat wyborów;

14. z zadowoleniem przyjmuje powołanie grupy roboczej ds. wdrażania zaleceń ODIHR; wzywa władze serbskie, aby w pełni wdrożyły zalecenia ODIHR na długo przed terminem kolejnych wyborów; podkreśla, że organizacje społeczeństwa obywatelskiego posiadające wiedzę fachową na temat warunków przeprowadzania wyborów powinny pozostać zaangażowane w ten proces;

15. z zaniepokojeniem zauważa, że zmiany w ważnych elementach systemu wyborczego, w tym obniżenie progu wyborczego, zostały uchwalone w parlamencie zaledwie na kilka tygodni przed zaplanowanymi wyborami, bez odpowiedniej debaty publicznej; zauważa, że według Komisji Weneckiej podstawowe elementy prawa wyborczego nie powinny być istotnie zmieniane mniej niż rok przed wyborami;

16. z ubolewaniem przyjmuje decyzję części opozycji, by zbojkotować wybory, i podkreśla, że w świetle ustaleń specjalnej misji obserwacji wyborów OBWE/ODIHR, która podkreśliła brak prawdziwego pluralizmu i fragmentację sceny politycznej w Serbii, wszystkie siły polityczne, zwłaszcza władze rządzące, są odpowiedzialne za poprawę warunków wyborczych; podkreśla, że jedynym sposobem zapewnienia reprezentacji politycznej i możliwości wpływania na proces decyzyjny ich wyborców jest zaangażowanie się w procesy polityczne i wyborcze; wzywa opozycję do powrotu do stołu negocjacyjnego i wznowienia jej udziału w działalności politycznej i parlamentarnej; zauważa, że z powodu bojkotu wyborów przez niektóre partie opozycyjne nowo ukonstytuowany parlament serbski charakteryzuje się przytłaczającą większością rządzącej koalicji i brakiem skutecznej opozycji, co nie sprzyja osiągnięciu pluralizmu politycznego w kraju;

17. przypomina zasady wyborcze określone przez Komisję Wenecką i z zaniepokojeniem odnotowuje, że prezydent Aleksandar Vučić zapowiedział przeprowadzenie wcześniejszych wyborów bez konstytucyjnego uzasadnienia i konieczności politycznej, jednocześnie ogłaszając – jako prezydent Serbii i przewodniczący największej partii politycznej w kraju – wybory prezydenckie, parlamentarne i do władz miejskich w Belgradzie w tym samym dniu na wiosnę 2022 r.;

18. z zadowoleniem przyjmuje ustanowienie dialogu wielostronnego ze Zgromadzeniem Narodowym Serbii, wspieranego przez Parlament Europejski, a także wstępne działania podjęte przez władze Serbii i większość parlamentarną, by poprawić warunki wyborcze; wzywa do dalszego wdrażania pozostałych zobowiązań podjętych w ramach dialogu wielostronnego;

19. z zadowoleniem przyjmuje rozpoczęcie drugiego etapu dialogu wielostronnego ze Zgromadzeniem Narodowym Serbii, wspieranego przez Parlament Europejski, przy zaangażowaniu wszystkich zainteresowanych podmiotów oraz proeuropejskich sił politycznych w Serbii w celu poprawy klimatu politycznego i zaufania w całym spektrum politycznym, a także budowania konsensusu w sprawie nierozstrzygniętych kwestii związanych z procesem wyborczym, zgodnie z zaleceniami międzynarodowych misji obserwacyjnych; wzywa do jak najszybszego przeprowadzenia nowych rund bardziej integracyjnego dialogu wielostronnego oraz wzywa wszystkie strony do określenia jasnych celów, kryteriów,

Czwartek, 25 marzec 2021

punktów odniesienia i rozmówców; podkreśla, że dialog wielostronny należy zakończyć na długo przed zbliżającymi się wyborami, aby pozostawić wystarczająco dużo czasu na wprowadzenie w życie niezbędnych zmian prawnych i innych zmian w warunkach wyborczych z myślą o stworzeniu równych warunków działania przed wyborami; przypomina, że rząd i niezależne organy muszą zapewnić pełne i właściwe wdrożenie ram prawnych związanych z zobowiązaniami podjętymi w ramach dialogu wielostronnego;

20. potępia niedopuszczalne ataki słowne i przypadki nawoływania do nienawiści wobec posłów do Parlamentu Europejskiego, w szczególności reprezentujących Parlament w jego stosunkach z Serbią, w tym przewodniczącego i członków delegacji Parlamentarnego Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia, a także koordynatorów dialogu wielostronnego, jako działania niezgodne z duchem zobowiązań Serbii wynikających z układu o stabilizacji i stowarzyszeniu; wzywa przewodniczącego Zgromadzenia Narodowego i przewodniczących reprezentowanych w nim grup politycznych do przestrzegania standardów demokratycznego dyskursu;

21. wzywa nowy rząd do przeprowadzenia skutecznych, weryfikowalnych i podstawowych reform oraz do zajęcia się strukturalnymi reformami i niedociągnięciami w dziedzinie praworządności, praw podstawowych, wolności mediów, zwalczania korupcji oraz funkcjonowania instytucji demokratycznych i administracji publicznej;

22. z zaniepokojeniem zauważa, że korupcja pozostaje ogólnie rzeczą biorąc kwestią, w której poczyniono ograniczono postępy; z zadowoleniem przyjmuje kroki podjęte w celu zapewnienia niezależności agencji antykorupcyjnej oraz wyniki osiągnięte dotychczas w zakresie finalizowania spraw dotyczących korupcji; zachęca do dalszych postępów, w szczególności w dziedzinie poprawy wyników w zakresie dochodzeń, aktów oskarżenia i prawomocnych wyroków skazujących w sprawach dotyczących korupcji na wysokim szczeblu oraz wdrażania aktów prawnych dotyczących zapobiegania korupcji zgodnie z dorobkiem prawnym UE i z zaleceniami GRECO; z zadowoleniem przyjmuje publikację ostatniego raportu GRECO i zachęca Ministerstwo Sprawiedliwości do pracy nad wdrożeniem jego zaleceń;

23. zwraca uwagę, że według najnowszego raportu GRECO Serbia tylko częściowo wdrożyła jego zalecenia z 2015 r., a sytuacja w tym kraju jest „ogólnie niezadowolająca”; podkreśla, jak ważne jest prowadzenie skutecznej walki z korupcją, i wzywa władze Serbii, by jak najszybciej zastosowały się do tych zaleceń; jest zaniepokojony niedawnymi zmianami w ustawie o zapobieganiu korupcji w odniesieniu do definicji „urzędników publicznych”, które zostały wprowadzone w sposób nieprzejrzysty i pospiesznie i które znacznie ograniczają liczbę osób, do których ustawa ta ma zastosowanie, co jeszcze bardziej osłabia mechanizmy antykorupcyjne i otwiera możliwości nadużywania zasobów państwowych uznawanych wcześniej za nielegalne;

24. wzywa Serbię do osiągnięcia przekonujących wyników, w tym zrównoważonej sprawozdawczości ze skutecznym dochodzeniem w obszarach problematycznych, takich jak wymiar sprawiedliwości, wolność wypowiedzi i walka z korupcją oraz przestępczością zorganizowaną, w szczególności w odniesieniu do spraw budzących duże zainteresowanie społeczne, w tym spraw dotyczących przedsiębiorstw Krušik, Jovanjica i Telekom Srbija, a także do poprawy wyników w dziedzinie prowadzenia dochodzeń, stawiania zarzutów i skazywania winnych w sprawach dotyczących korupcji na wysokim szczeblu, w tym poprzez zajęcie i konfiskatę mienia pochodzącego z działalności przestępczej; ponawia swoje wezwanie z 2018 r. o sprawiedliwość w odniesieniu do bezprawnego wyburzenia własności prywatnej w dzielnicy Savamala w Belgradzie; zauważa, że od 1 września 2020 r. obowiązuje nowa ustawa o zapobieganiu korupcji;

25. przypomina rządowi Serbii, aby zintensyfikował działania na rzecz skutecznego przeciwdziałania korupcji, koncentrując się na jej zapobieganiu i zwalczaniu, w tym przez przyjęcie nowej strategii antykorupcyjnej opartej na wiarygodnym i realistycznym planie działania oraz skutecznym mechanizmie koordynacji;

26. wzywa Serbię do usprawnienia walki z przestępczością zorganizowaną i do zamiany podejścia polegającego na skupianiu się na poszczególnych przypadkach na strategię skierowaną przeciwko organizacjom, aby zlikwidować duże i działające na skalę międzynarodową organizacje; zauważa, że taka strategia powinna obejmować skuteczne dochodzenia, ściganie i prawomocne wyroki skazujące w sprawach dotyczących poważnych przestępstw i zorganizowanej przestępczości, co obejmuje dochodzenia finansowe, systematyczne śledzenie przepływów pieniężnych, solidny mechanizm nadzoru w celu unikania nadużyć oraz zwiększenie zdolności finansowych i kadrowych Prokuratury ds. Przestępczości Zorganizowanej, która powinna być wolna od wszelkich niewłaściwych wpływów politycznych;

27. wyraża zaniepokojenie rosnącą przemocą ze strony grup ekstremistycznych i zorganizowanych grup przestępczych oraz wzywa władze do zapewnienia, aby sprawy wykryte przez dziennikarzy śledczych lub sygnalistów zostały należycie zbadane, a wszyscy zamieszani w nie urzędnicy publiczni zostali pociągnięci do odpowiedzialności;

Czwartek, 25 marzec 2021

28. z zaniepokojeniem odnotowuje utrzymujący się wpływ polityczny na wymiar sprawiedliwości i zwraca uwagę na potrzebę wzmocnienia gwarancji rozliczalności, profesjonalizmu, niezależności i ogólnej efektywności wymiaru sprawiedliwości, w tym, w stosownych przypadkach, poprzez zmianę obecnego systemu rekrutacji i zarządzania zasobami ludzkimi; odnotowuje, że rząd przygotował wstępny projekt reform konstytucyjnych, który został pozytywnie oceniony przez Komisję Wenecką, i przesłał go do właściwej komisji Zgromadzenia Narodowego;

29. podkreśla znaczenie szeroko zakrojonego procesu konsultacji w ramach reformy konstytucyjnej; wyraża ubolewanie, że poprzedni parlament Serbii nie przyjął reform konstytucyjnych ukierunkowanych na wzmocnienie niezależności wymiaru sprawiedliwości; zaleca jak najszybsze przyjęcie reform konstytucyjnych w porozumieniu ze stowarzyszeniami sędziów i prokuratorów oraz innymi właściwymi podmiotami politycznymi, w tym z opozycją pozaparlamentarną;

30. przypomina, jak ważne jest szybkie przyjęcie ustawy o finansowaniu Prowincji Autonomicznej Wojwodiny;

31. wyraża obawy o skuteczne funkcjonowanie nowego parlamentu, w którym nie ma opozycji parlamentarnej, którego legitymacja jest kwestionowana przez partie opozycyjne, którego kadencja – co już zapowiedział prezydent Serbii – ma zostać skrócona i który przyjmuje daleko idące zmiany konstytucyjne bez otwartej, pluralistycznej i demokratycznej debaty publicznej, zwłaszcza w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości;

32. z zadowoleniem przyjmuje zmiany w funkcjonowaniu Zgromadzenia Narodowego zmierzające do przywrócenia praktyk i procedur oraz przestrzegania regulaminu wewnętrznego; wyraża ubolewanie, że ogólny nadzór parlamentu nad władzą wykonawczą pozostaje raczej formalny; podkreśla, że konieczne są dalsze zasadnicze reformy procedury i praktyk w celu poprawy jakości procesu legislacyjnego, zapewnienia skutecznego nadzoru parlamentarnego i położenia kresu systemowym niedociągnięciom Zgromadzenia Narodowego, w tym ograniczenia obstrukcji parlamentarnej, stosowania trybu pilnego i praktyki grupowania niepowiązanych ze sobą kwestii w ramach tego samego punktu porządku obrad;

33. podkreśla, że wciąż należy poprawić jakość procesu ustawodawczego przez zwiększenie przejrzystości i intensyfikację dialogu społecznego i politycznego oraz dopilnowanie, by niezależne organy ustawodawcze miały możliwość skutecznego sprawowania nadzoru; zauważa, że na posiedzeniu plenarnym Zgromadzenia Narodowego omówiono sprawozdania roczne niezależnych organów oraz przyjęto odnośne wnioski;

34. wzywa nowo wybrany parlament do wzmocnienia wysiłków na rzecz zapewnienia przejrzystości, pluralizmu i jakości procesu legislacyjnego, a także skutecznego nadzoru parlamentarnego; ponadto wzywa do przyjęcia dodatkowych środków zapewniających dialog międzypartyjny oraz do wzmocnienia roli społeczeństwa obywatelskiego, które pozostaje zasadniczym elementem dobrze funkcjonującej demokracji; z zaniepokojeniem odnotowuje brak przejrzystości wokół procesu ponownego mianowania komisarza ds. ochrony równouprawnienia;

35. wzywa do skutecznej współpracy z niezależnymi organami regulacyjnymi oraz do większego zaangażowania Zgromadzenia Narodowego w nadzór i kontrolę nad rządem i administracją; wzywa do istotnego zaangażowania Zgromadzenia Narodowego w proces negocjacji w sprawie przystąpienia Serbii do UE, zgodnie z jego rezolucją z dnia 16 grudnia 2013 r. w sprawie roli Zgromadzenia Narodowego i zasad w negocjacjach w sprawie przystąpienia Serbii do UE;

36. podkreśla, że rola pełniona przez niezależne organy regulacyjne, takie jak krajowy rzecznik praw obywatelskich, agencja antykorupcyjna, krajowa izba kontroli oraz pełnomocnik ds. informacji istotnych dla społeczeństwa i ochrony danych osobowych, wymaga pełnego uznania oraz wsparcia; wzywa Zgromadzenie Narodowe Serbii do zaangażowania się we wdrażanie ustaleń i zaleceń niezależnych organów regulacyjnych, w szczególności rzecznika praw obywatelskich;

37. przypomina, że jednym z filarów europejskiego modelu społecznego jest dialog społeczny oraz że regularne konsultacje między rządem a partnerami społecznymi mają zasadnicze znaczenie dla zapobiegania napięciom i konfliktom społecznym; podkreśla, że konieczne jest, aby dialog społeczny nie sprowadzał się tylko do wymiany informacji oraz że ważne projekty ustaw należy konsultować ze wszystkimi zainteresowanymi stronami przed ich procedowaniem w parlamencie;

38. zauważa z zaniepokojeniem, że Zgromadzenie Narodowe Serbii zebrało się dopiero 44 dni po ogłoszeniu stanu wyjątkowego w marcu 2020 r., co podważyło jego pozycję jako kluczowej instytucji demokracji parlamentarnej zapisanej w konstytucji Serbii; z zaniepokojeniem odnotowuje, że mimo wyraźnej większości parlamentarnej Zgromadzenie Narodowe nie rozpoczęło w pełni prac przez długi czas po ogłoszeniu ostatecznych wyników wyborów w dniu 5 lipca 2020 r.; wzywa Zgromadzenie Narodowe do unikania obraźliwego i podburzającego języka oraz do przeciwdziałania nawoływaniu do nienawiści podczas debaty parlamentarnej; podkreśla, jak ważna jest działalność opozycji w demokracji;

Czwartek, 25 marzec 2021

39. podkreśla, że obraźliwy język, zastraszanie i kampanie oczerniające przeciwników politycznych i przedstawicieli mediów stosowane przez posłów na posiedzeniu plenarnym zgromadzenia narodowego stanowią naruszenie praktyk demokratycznych i podstawowych wartości demokratycznych, które należy zdecydowanie potępić i karać zgodnie z regulaminem wewnętrznym parlamentu; jest zbulwersowany niedawnymi zaplanowanymi atakami przeprowadzonymi przez kilku posłów i prorządowe tabloidy na dziennikarzy śledczych i członków społeczeństwa obywatelskiego, w tym niezależną sieć mediów KRIK i organizacje pozarządowe, takie jak CRTA i Otwarty Parlament, w których to atakach przedstawiono je jako współników zorganizowanych grup przestępczych i spiskowców, co stanowi rażące naruszenie ich własnego, niedawno przyjętego kodeksu postępowania dla posłów;

40. z zadowoleniem odnosi się do przyjęcia nowego planu działania dotyczącego strategii medialnej oraz faktu, że została powołana grupa robocza, która będzie monitorować wdrażanie strategii i planu działania;

41. jest zaniepokojony zarzutami dziennikarzy śledczych odnośnie do manipulowania przez rząd statystykami dotyczącymi pandemii COVID-19 w celach politycznych i wyborczych; ubolewa nad prowadzoną przez urzędników rządowych kampanią dezinformacyjną dotyczącą pomocy UE podczas pandemii; podkreśla, że zaufanie i przejrzystość mają szczególne znaczenie w wysiłkach rządu na rzecz walki z COVID-19 i w związku z tym wzywa rząd Serbii, aby dostarczył obywatelom wszystkich istotnych informacji na temat pandemii, w tym szczepionek;

42. uważa, że przejście w grudniu 2018 r. dwóch kanałów telewizyjnych o zasięgu ogólnokrajowym przez osobę związaną z partią rządzącą stanowiło krok w kierunku monopolizacji krajobrazu medialnego w kraju przez partię rządzącą; wzywa władze do zapewnienia i utrzymania niezbędnych warunków uczciwej konkurencji i przejrzystości w odniesieniu do wszystkich przyszłych transakcji własnościowych w sferze mediów; zachęca zespoły redakcyjne wszystkich kanałów telewizyjnych o zasięgu ogólnokrajowym w Serbii do przestrzegania najwyższych standardów zawodowych i umożliwienia regularnego wysłuchiwanie różnych opinii;

43. ubolewa nad pogorszeniem się stanu wolności mediów oraz wzrostem liczby przypadków obraźliwego języka, zastraszania, a nawet mowy nienawiści wobec członków opozycji parlamentarnej, niezależnych intelektualistów, organizacji pozarządowych, dziennikarzy i czołowych osobistości, w tym ze strony członków partii rządzących, których odpowiedzialność za postępowanie z szacunkiem do wszystkich przedstawicieli mediów jest niezwykle istotna; wzywa władze Serbii do podjęcia bezzwłocznych działań gwarantujących swobodę wypowiedzi i niezależność mediów oraz do zapewnienia właściwych dochodzeń w tych sprawach;

44. wyraża ubolewanie, że podjęte w ramach dialogu wielostronnego zobowiązania dotyczące Rady Regulacyjnej ds. Mediów Elektronicznych (REM) i nadawcy publicznego (RTS) zostały wypełnione jedynie częściowo lub też nie zostały wypełnione przez władze serbskie; przypomina, że wolne i niezależne media odgrywają istotną rolę w demokracji; ubolewa, że od czasu zakończenia pierwszego etapu dialogu wielostronnego prace REM i RTS nie przywróciły ich wiarygodności w oczach społeczeństwa i partii i opozycyjnych; zauważa, że rząd powołał grupę roboczą ds. bezpieczeństwa dziennikarzy, ale wszystkie stowarzyszenia niezależnych dziennikarzy i mediów w Serbii już wystąpiły z tej grupy z powodu braku reakcji grupy na ataki prorządowych tabloidów na dziennikarzy portalu śledczego sieci zajmującej się dochodzeniami w sprawie przestępczości i korupcji (KRIK);

45. z niepokojem zauważa, że działalność organizacji społeczeństwa obywatelskiego odbywa się w otoczeniu, które nie jest otwarte na krytykę; wzywa serbską administrację ds. zapobiegania praniu pieniędzy w serbskim ministerstwie finansów, aby w pełni wyjaśniła sytuację dotyczącą dochodzeń dotyczących organizacji społeczeństwa obywatelskiego i dziennikarzy w odniesieniu do zarzutów dotyczących prania pieniędzy oraz wzywa władze do powstrzymania się od arbitralnych ataków na te organizacje i osoby fizyczne; wzywa władze serbskie do przeciwdziałania kurczeniu się przestrzeni dla społeczeństwa obywatelskiego i niezależnych mediów oraz do zapewnienia im możliwości pracy wolnej od wszelkich ograniczeń, w tym zastraszania i kryminalizacji tych organizacji; wzywa władze, aby jak najszybciej zaczęły propagować atmosferę sprzyjającą pracy wszystkich organizacji społeczeństwa obywatelskiego;

46. wzywa Komisję i ESDZ, aby zacieśniły współpracę ze społeczeństwem obywatelskim, organizacjami pozarządowymi i niezależnymi mediami lokalnymi, a także aby zwiększyły wsparcie dla nich; ponownie wyraża poparcie dla działań demokratycznych europejskich fundacji politycznych na rzecz wzmocnienia procesów demokratycznych w Serbii i promowania nowego pokolenia przywódców politycznych;

47. stanowczo potępia wszystkie akty przemocy, zauważa jednak, że przypadki nieproporcjonalnego użycia sił policyjnych podczas protestów w lipcu 2020 r. zasługują na szczególną uwagę władz, w tym wynikający z tego brak współpracy funkcjonariuszy policji z wymiarem sprawiedliwości i prokuratorem; wzywa władze serbskie, aby odpowiednio zbadały wszystkie przypadki, w których siły policyjne przekroczyły swoje uprawnienia, tak aby zapobiegać bezkarności

Czwartek, 25 marzec 2021

i wzmocnić zaufanie publiczne do policji, ułatwić osobom twierdzącym, że padły ofiarą wykroczeń popełnionych przez policję składanie skarg i uzyskiwanie zadośćuczynienia, a także aby wykazać zerową tolerancję wobec funkcjonariuszy organów ścigania naruszających etykę zawodową lub prawo karne;

48. zauważa, że ramy prawne i instytucjonalne pozwalające chronić prawa człowieka zostały formalnie w znacznym stopniu wprowadzone, ale brakuje w nich skutecznych mechanizmów zapewniających przestrzeganie tych praw podstawowych; apeluje, aby wszystkie przyszłe zmiany w obowiązujących przepisach dotyczących ochrony praw człowieka, w tym w ustawie o swobodnym dostępie do informacji o znaczeniu publicznym, były wprowadzane w przejrzysty sposób z udziałem wszystkich zainteresowanych stron; wzywa do ich skuteczniejszego wdrażania, ze szczególnym uwzględnieniem najbardziej narażonych grup społecznych, w tym mniejszości narodowych w obszarze edukacji; wzywa Serbię do zapewnienia i ochrony niedyskryminacyjnego używania języków mniejszościowych w edukacji, w specjalnych przestrzeniach w mediach państwowych i lokalnych, a także do zapewnienia równych szans w zakresie odpowiedniej reprezentacji w życiu politycznym, administracji publicznej i wymiarze sprawiedliwości;

49. z zadowoleniem przyjmuje wzmoczone wysiłki Serbii we współpracy z UE w dziedzinie integracji społeczności romskiej, w szczególności w zakresie poprawy ich sytuacji mieszkaniowej; wzywa władze serbskie do zajęcia się strukturalną dyskryminacją, z jaką spotykają się Romowie w odniesieniu do ich statusu obywatelskiego, a także opieki zdrowotnej, edukacji i zatrudnienia; wzywa Serbię, aby ulepszyła i uprościła strukturę instytucjonalną zajmującą się integracją Romów, w tym poprzez jasny podział zadań, koordynację między organami krajowymi i lokalnymi, a także budżetowanie uwzględniające potrzeby Romów;

50. z zadowoleniem przyjmuje zakończenie znacznie opóźnionego tłumaczenia podręczników do szkół podstawowych na język bułgarski, co umożliwi bułgarskiej mniejszości narodowej kształcenie się w jej języku ojczystym; zauważa z niepokojem, że nadal nie wszystkie podręczniki do nauki na poziomie średnim zostały przetłumaczone; zachęca władze serbskie, aby zadbały o trwałość tego procesu poprzez zapewnienie wystarczającej liczby nauczycieli, podręczników i materiałów dodatkowych (dzienników szkolnych, dzienniczków ucznia itp.), tak aby odpowiednio uwzględnić potrzeby uczniów należących do mniejszości;

51. jest zaniepokojony faktem, że władze serbskie nie sprzyjają faktycznemu używaniu języków regionalnych lub mniejszościowych;

52. wzywa Serbię do wzmocnienia instytucji zajmujących się prawami człowieka, zagwarantowania ich niezależności, przydzielenia im niezbędnych zasobów finansowych i ludzkich oraz zapewnienia terminowej realizacji ich zaleceń, a także do przyjęcia i wdrożenia nowej strategii antydyskryminacyjnej;

53. wzywa Serbię, aby zwiększyła swoje zdolności w zakresie dostarczania danych statystycznych oraz terminowego przeprowadzenia spisu ludności, z zachowaniem najwyższych standardów międzynarodowych i z uwzględnieniem niezależnych obserwatorów; ponawia swoje wezwanie do poprawy koordynacji i włączenia zainteresowanych stron, a także do wdrożenia i okresowego dokonywania przeglądu planu działania na rzecz realizacji praw mniejszości narodowych;

54. jest głęboko zaniepokojony zarzutami wobec władz serbskich o nadużywanie w sposób systematyczny i dyskryminacyjny ustawy o miejscu pobytu obywateli, a także o stosowanie praktyki uznawania adresów zamieszkania obywateli albańskich mieszkających w południowej Serbii za „nieaktywne”; apeluje o przeprowadzenie niezależnych i gruntownych dochodzeń w sprawie tych zarzutów oraz wzywa władze serbskie do zaprzestania wszelkich dyskryminacyjnych praktyk i ataków;

55. z zaniepokojeniem odnotowuje wysoki odsetek kobiet i dzieci będących ofiarami przemocy oraz przemocy domowej; zauważa wysiłki Serbii, by walczyć z przemocą wobec kobiet i dzieci oraz z przemocą domową; nalega jednak, że konieczne jest dalsze i skuteczniejsze wdrażanie oraz wprowadzenie konkretnych ulepszeń, w szczególności podczas obecnej pandemii, aby poprawić dostęp do wysokiej jakości usług w tym obszarze;

56. z zadowoleniem przyjmuje sprawozdanie GREVIO w sprawie Serbii, w którym podkreśla się brak spójnego podejścia politycznego do wdrażania konwencji stambulskiej, potrzebę wprowadzenia środków zapobiegawczych, luki w świadczeniu usług na rzecz ofiar, niski poziom świadomości, uwrażliwienia i budowania potencjału, a także szczególnie przeszkody dla wielu kobiet wynikające z czynników przekrojowych, takich jak pochodzenie etniczne, ubóstwo, pochodzenie społeczne i niepełnosprawność;

57. jest zaniepokojony faktem, że nowe prawo dotyczące równości kobiet i mężczyzn jest poważnie opóźnione, że nadal brakuje koordynacji i skutecznej struktury instytucjonalnej dysponującej odpowiednimi zasobami w tej dziedzinie i że status społeczno-ekonomiczny kobiet jest nadal znacznie gorszy niż status mężczyzn; jest również zaniepokojony dużą przewagą postaw patriarchalnych i stereotypów związanych z płcią w społeczeństwie i dyskursie publicznym oraz brakiem wiedzy w tym zakresie wśród sędziów, prokuratorów i prawników;

Czwartek, 25 marzec 2021

58. wzywa Serbię do wzmoczenia wysiłków na rzecz równouprawnienia płci i praw kobiet, ze zwróceniem szczególnej uwagi na kwestie płci i zacieśnienie współpracy ze społeczeństwem obywatelskim, a zwłaszcza z organizacjami kobiecymi; podkreśla znaczenie uwzględnienia perspektywy płci w programach gospodarczych;
59. pochwala silną reprezentację kobiet w nowym parlamencie oraz rządzie serbskim, w nadziei, że doprowadzi ona do znaczącej promocji praw człowieka i swobód politycznych kobiet oraz słabszych grup społecznych; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że mniejszości narodowe są szeroko reprezentowane w parlamencie;
60. podkreśla potrzebę dalszej ochrony praw osób LGBTI; wzywa do przyjęcia bardziej adekwatnej i skutecznej odpowiedzi władz na mowę nienawiści i przestępstwa z nienawiści; z zadowoleniem przyjmuje pokojowy przebieg dwóch parad równości w 2019 roku; podkreśla, że ważne jest, by wszystkie instytucje wspierały przygotowanie Europarady 2022 i zapewniły bezpieczeństwo wszystkim uczestnikom;
61. z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę rządu, by wprowadzić ustawę w sprawie związków osób tej samej płci oraz zmian imienia i nazwiska oraz płci osób transgenderowych zgodnie z odpowiednim orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz wzywa rząd do stworzenia bezpiecznego środowiska dla osób LGBTI i promowania kultury tolerancji wobec nich;
62. wzywa Serbię, aby poprawiła dostęp do usług zdrowotnych dla osób niepełnosprawnych, osób żyjących z HIV, dzieci i dorosłych zażywających narkotyki, więźniów, osób świadczących usługi seksualne, osób LGBTI, osób wewnętrznie przesiedlonych i Romów, w szczególności w związku z trwającą pandemią i problemami w sektorze opieki zdrowotnej;
63. z zadowoleniem przyjmuje zaangażowanie Serbii w inicjatywy współpracy regionalnej; zachęca Serbię do podtrzymania wysiłków na wszystkich poziomach, które to wysiłki będą ukierunkowane na wzmocnione stosunki dobrosąsiedzkie oparte na pojednaniu; zachęca Serbię, by w pełni wdrożyła umowy dwustronne i zaangażowała się w konstruktywne i terminowe rozstrzyganie wszystkich pozostałych sporów granicznych z państwami sąsiadującymi, w tym w kwestiach związanych z pojednaniem w odniesieniu do przeszłości Jugosławii; zwraca uwagę, że należy podjąć dodatkowe wysiłki na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego regionów przygranicznych; z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę integracji regionalnej poprzez rozwój gospodarczy;
64. z zadowoleniem przyjmuje konstruktywną rolę Rady Współpracy Regionalnej oraz aktywny udział w niej Serbii; podkreśla znaczenie współpracy regionalnej w kontekście kryzysu związanego z COVID-19 i podkreśla, że współpraca regionalna i stosunki dobrosąsiedzkie są powiązane z celem Serbii, jakim jest pomyślna perspektywa europejska;
65. podkreśla, że normalizacja stosunków między Serbią a Kosowem jest priorytetem i warunkiem wstępnym przystąpienia obu krajów do UE i że ma ona również zasadnicze znaczenie dla zapewnienia stabilności i dobrobytu w całym regionie; uznaje zwiększone zaangażowanie obu stron w dialog wspierany przez UE i wzywa do aktywnego i konstruktywnego zaangażowania we wspierany przez UE dialog prowadzony przez specjalnego przedstawiciela UE na rzecz kompleksowego, trwałego i prawnie wiążącego porozumienia zgodnego z postanowieniami prawa międzynarodowego;
66. ponownie wzywa do pełnego wdrożenia, w dobrej wierze i bez zbędnej zwłoki, wszelkich osiągniętych porozumień, w tym do bezwzględnego utworzenia stowarzyszenia/wspólnoty gmin zamieszkiwanych w większości przez Serbów; wzywa ESDZ do ustanowienia mechanizmu monitorowania i weryfikacji wdrożenia wszystkich dotychczas wypracowanych porozumień oraz do okresowego składania Parlamentowi Europejskiemu sprawozdań na temat bieżącej sytuacji; ponownie wyraża w związku z tym pełne poparcie dla Mirosława Lajčáka, specjalnego przedstawiciela Unii Europejskiej ds. dialogu między Belgradem a Prisztiną;
67. wzywa rządy Serbii i Kosowa do powstrzymania się od wszelkich działań, które mogłyby podważyć zaufanie między stronami i zagrozić konstruktywnej kontynuacji dialogu; ponownie podkreśla znaczenie wieloetnicznego charakteru zarówno Serbii, jak i Kosowa, oraz zaznacza, że w tym regionie nie powinno się dążyć do tworzenia jednolitych etnicznie państw;
68. wzywa władze Serbii i Kosowa do promowania kontaktów międzyludzkich między społecznościami lokalnymi w celu pogłębienia dialogu, w tym również na szczeblu pozarządowym; ponownie wzywa władze, aby zaprzestały stosowania języka podżegającego konflikty wobec innych grup etnicznych; wyraża ubolewanie, że pomimo ukończenia prac renowacyjnych ruch na moście w Mitrowicy nie został jeszcze w pełni przywrócony;
69. z zadowoleniem przyjmuje aktywny i konstruktywny udział Belgradu w dialogu z Prisztiną oraz realizację uzgodnionych zobowiązań wynikających z porozumienia brukselskiego;
70. pochwala dobrą współpracę regionalną między Serbią a Kosowem w walce z rozprzestrzenianiem się pandemii COVID-19, w tym współpracę burmistrzów Mitrowicy i kontakty ministrów zdrowia;

Czwartek, 25 marzec 2021

71. podkreśla znaczenie współpracy regionalnej w zakresie zbrodni wojennych i prowadzenia dochodzeń w sprawie osób zaginionych, w tym zwiększenia wysiłków na rzecz uznawania i wykonywania wyroków sądów w sprawie zbrodni wojennych, prowadzenia dochodzeń w sprawie miejsc pochówku, odrzucania mowy nienawiści i gloryfikacji zbrodniarzy wojennych oraz wspierania krajowych prokuratorów w stawianiu sprawców przed wymiarem sprawiedliwości; wzywa władze serbskie, aby podejmowały dalsze wysiłki na rzecz walki z tymi problemami oraz potępiały wszelkie formy mowy nienawiści, kampanii zastraszania i publicznej aprobaty dla ludobójstwa, zbrodni przeciwko ludzkości i zbrodni wojennych, a także wszelkie formy ich negowania; ubolewa nad faktem, że niektóre władze serbskie i niektórzy serbski politycy nadal zaprzeczają ludobójstwu w Srebrenicy; z zadowoleniem przyjmuje pracę organizacji społeczeństwa obywatelskiego w dziedzinie pojednania, sprawiedliwości w okresie przejściowym i należytego zadośćuczynienia;

72. z zadowoleniem przyjmuje kontynuację współpracy Serbii w ramach procesu realizacji Deklaracji z Sarajewa i przypomina o wynikającym z układu o stabilizacji i stowarzyszeniu obowiązku pełnej współpracy z Międzynarodowym Trybunałem Karnym dla Byłej Jugosławii (MTKJ), którego prace zostały zakończone, oraz z Międzynarodowym Mechanizmem Rezydualnym dla Trybunałów Karnych ONZ i wzywa Serbię do przeciwdziałania wszelkim wysiłkom zmierzającym do podważenia osiągniętych dotychczas wyników i sfalszowania faktów ustalonych przez MTKJ;

73. ponownie wyraża poparcie dla inicjatywy w sprawie utworzenia komisji regionalnej na potrzeby ustalenia faktów dotyczących zbrodni wojennych i innych poważnych przypadków łamania praw człowieka popełnionych w byłej Jugosławii; podkreśla znaczenie regionalnego biura ds. współpracy na rzecz młodzieży i jego działalności; odnotowuje, że ze względu na pandemię koronawirusa Komisja Europejska zasugerowała, aby przesunąć rok, w którym Nowy Sad ma być Europejską Stolicą Kultury z 2021 r. na 2022 r.;

74. z zadowoleniem odnotowuje fakt, że w 2019 r. Serbia uzyskała status kraju objętego programem Erasmus+;

75. z zadowoleniem przyjmuje postępy Serbii w tworzeniu dobrze funkcjonującej gospodarki rynkowej; zachęca Serbię do kontynuowania wysiłków, by w ramach reform strukturalnych zwiększyć konkurencyjność oraz długofalowy i zrównoważony wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu, w szczególności w sektorze energetycznym i na rynku pracy, również przez poprawę przejrzystości i przewidywalności otoczenia regulacyjnego; podkreśla znaczenie rozwijania umiejętności w zakresie przedsiębiorczości wśród młodych ludzi i wzywa rząd serbski, aby bezpośrednio zajął się kwestią korupcji, która hamuje rozwój funkcjonującej gospodarki rynkowej, a także obawami zgłoszonymi przez GRECO w 2020 r.;

76. zwraca uwagę, że serbski system opieki zdrowotnej cierpi z powodu braku zasobów i odpływu profesjonalnej kadry, co skutkuje brakiem sprzętu medycznego, specjalistycznej wiedzy medycznej i możliwości przeprowadzania testów laboratoryjnych podczas pandemii COVID-19; zachęca Serbię, aby wdrożyła reformy mające na celu wzmocnienie sektora zdrowia publicznego, poprawę ochrony socjalnej i zapewnienie wsparcia dla sektora prywatnego w celu złagodzenia skutków gospodarczych pandemii COVID-19;

77. z zadowoleniem przyjmuje duże postępy, jakie Serbia poczyniła w takich dziedzinach gospodarczych i finansowych, jak prawo spółek, prawo własności intelektualnej, konkurencja i usługi finansowe oraz odpowiedzialność kadry kierowniczej i audyt; zauważa jednak, że konieczne są dalsze postępy w dziedzinie zamówień publicznych;

78. wyraża zaniepokojenie rosnącym wpływem Chin w Serbii i na Bałkanach Zachodnich, a także brakiem przejrzystości oraz oceny oddziaływania na środowisko i oceny skutków społecznych chińskich inwestycji i pożyczek; wzywa Serbię do wzmocnienia norm dotyczących przestrzegania prawa w odniesieniu do działalności gospodarczej Chin;

79. wzywa Serbię, aby zwiększyła zrównoważony charakter swojego sektora energetycznego przez dywersyfikację źródeł energii, rozpoczęcie transformacji w kierunku energii niskoemisyjnej oraz przejście w kierunku odnawialnych źródeł energii i mniej zanieczyszczających paliw, przy jednoczesnym zniesieniu wszystkich niespełniających wymogów dotacji do węgla; zachęca Serbię do przyjęcia niezbędnych środków, by zachować i chronić środowisko w szczególnie narażonych obszarach oraz do intensywniejszego monitorowania wdrażania krajowego planu redukcji emisji;

80. z zadowoleniem przyjmuje uruchomienie największej farmy wiatrowej Čibuk 1 oraz postępy poczynione w zakresie gazowego połączenia międzysystemowego między Serbią a Bułgarią; z niepokojem zauważa stały brak zgodności z Traktatem o Wspólnocie Energetycznej i wynikające z tego braku zgodności naruszenie tego traktatu; ponawia swój apel o umieszczenie krajów Bałkanów Zachodnich w centrum unijnej strategii na rzecz konektywności;

81. z zadowoleniem przyjmuje aktywny udział Serbii we Wspólnocie Transportowej oraz w projektach sieci transeuropejskiej, w tym w budowie autostrady Nisz-Merdare-Prisztina;

82. z zadowoleniem przyjmuje wejście w życie nowego porozumienia w sprawie roamingu regionalnego podpisanego w kwietniu 2019 r.;

Czwartek, 25 marzec 2021

83. wzywa władze do zadbania o spójność ze standardami UE i celami politycznymi w zakresie ochrony klimatu i środowiska, a także efektywności energetycznej – w szczególności w świetle deklaracji z Sofii w sprawie Zielonej Agendy dla Bałkanów Zachodnich – w tym m.in. wprowadzenia cen emisji dwutlenku węgla, aktualizacji przepisów dotyczących efektywności energetycznej oraz opracowania i przyjęcia zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu, by ułatwić przemiany w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i przyjęcie środków niezbędnych do zachowania i ochrony obszarów wrażliwych pod względem środowiskowym;

84. zachęca Serbię do dokończenia reform krajowego sektora energii elektrycznej i gazu przez zapewnienie w szczególności rozdzielenia działalności operatorów systemu oraz do pracy nad połączeniami regionalnymi i zakończeniem tworzenia regionalnego rynku zgodnie z porozumieniem paryskim i zobowiązaniami międzynarodowymi wynikającymi z Traktatu o Wspólnocie Energetycznej;

85. jest zaniepokojony wysokimi poziomami zanieczyszczenia powietrza w Serbii i wzywa władze do szybkiego podjęcia działań w celu poprawy jakości powietrza, zwłaszcza w dużych miastach i na obszarach przemysłowych, takich jak Smederevo, Bor i Kolubara; podkreśla, jak ważne jest znalezienie trwałych rozwiązań i ograniczenie stosowania węgla brunatnego i innych niskokalorycznych rodzajów węgla w produkcji energii, a także w ciepłownictwie;

86. wyraża ubolewanie z powodu braku działań w sprawie zanieczyszczenia rzeki Dragowisztica przez kopalnie działające w tym regionie;

87. z zadowoleniem przyjmuje stałe poparcie ze strony Serbii dla globalnej strategii Unii Europejskiej na rzecz polityki zagranicznej i bezpieczeństwa;

88. ponownie podkreśla znaczenie ujednoczenia wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa UE (WPZiB), która musi stopniowo stawać się integralną częścią polityki zagranicznej Serbii jako warunek procesu akcesyjnego; wyraża zaniepokojenie wskaźnikiem dostosowania Serbii, który jest najniższy w regionie; zauważa, że niektórzy przedstawiciele rządu i niektórzy politycy nadal wygłaszają sporadycznie oświadczenia, które kwestionują orientację polityki zagranicznej Serbii; jest zaniepokojony faktem, że Serbia na Zgromadzeniu Ogólnym ONZ wielokrotnie poparła aneksję Krymu przez Rosję;

89. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Serbia przyjęła to samo stanowisko co UE w odniesieniu do wyborów prezydenckich na Białorusi; jest jednak nadal zaniepokojony faktem, że Serbia nie dostosowała się do sankcji nałożonych na urzędników białoruskich oraz do stanowiska UE w sprawie nowej ustawy o bezpieczeństwie w Chinach; wzywa Serbię do większego dostosowania się do składanych w imieniu UE deklaracji wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa oraz do decyzji Rady, w tym tych dotyczących sankcji;

90. przyjmuje do wiadomości podpisanie 4 września 2020 r. w Waszyngtonie porozumienia w sprawie normalizacji stosunków gospodarczych między Kosowem a Serbią; wyraża jednak ubolewanie z powodu postanowień zawartych w tekście tego porozumienia, które zobowiązują Kosowo do odstąpienia od ubiegania się o członkostwo w organizacjach międzynarodowych; z zadowoleniem przyjmuje ponowne zaangażowanie Stanów Zjednoczonych i podkreśla potrzebę wzmocnienia przez UE i Stany Zjednoczone partnerstwa i koordynacji na Bałkanach Zachodnich; podkreśla, że współpraca transatlantycka jest istotnym czynnikiem stabilności w regionie i podkreśla wiodącą rolę UE jako mediatora w procesie normalizacji stosunków między Kosowem a Serbią;

91. podkreśla, że przeniesienie serbskiej ambasady w Izraelu z Tel Awiwu do Jerozolimy byłoby sprzeczne ze stanowiskiem Unii Europejskiej w sprawie dwupaństwowego rozwiązania sporu izraelsko-palestyńskiego;

92. wzywa do wzmocnienia współpracy europejskiej z Serbią w zakresie zajmowania się manipulacyjną dezinformacją, cyberzagrożeniami i zagrożeniami hybrydowymi, które mają na celu wprowadzenie podziałów w społeczeństwie, zdyskredytowanie UE i położenie się cieniem na europejskich perspektywach regionu; zachęca do podjęcia konkretnych kroków na rzecz budowania odporności i cyberbezpieczeństwa oraz wzywa Serbię, Komisję i ESDZ, aby wspierały środki mające na celu wzmocnienie pluralizmu mediów i wysokiej jakości dziennikarstwa; podkreśla potrzebę poprawy koordynacji na szczeblu europejskim w celu zwalczania regionalnych kampanii dezinformacyjnych, które często pochodzą z Serbii, na przykład poprzez ewentualne utworzenie zajmującego się Bałkanami centrum doskonałości ds. dezinformacji;

93. jest szczególnie zaniepokojony przekazami dezinformacyjnymi pochodzącymi z Kremla i rozpowszechnianymi za pośrednictwem Sputnik Serbia i innych podmiotów krajowych; wzywa władze serbskie, aby ponownie przeanalizowały ustalenia umożliwiające takie działania w celu ograniczenia dezinformacji zarówno wewnątrz kraju, jak i poza nim, oraz aby wzmocniły wysiłki w walce z kampaniami dezinformacyjnymi, które nasiliły się od początku pandemii COVID-19;

94. z zadowoleniem przyjmuje zawarte między Serbią a Europejską Agencją Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex) porozumienie w sprawie współpracy w zarządzaniu granicami, które umożliwi tej agencji wspieranie Serbii w zarządzaniu granicami i prowadzeniu wspólnych działań; zauważa, że Serbia odegrała aktywną, opartą na współpracy i konstruktywną rolę w zarządzaniu granicami zewnętrznymi UE;

Czwartek, 25 marzec 2021

95. uważa, że UE jest głównym partnerem handlowym Serbii, a także głównym inwestorem w tym kraju i głównym darczyńcą pomocy; przyjmuje do wiadomości podjętą w październiku 2019 r. przez Serbię decyzję w sprawie podpisania umowy o wolnym handlu z Euroazjatycką Unią Gospodarczą; oczekuje jednak, że Serbia będzie działać zgodnie z polityką handlową UE; przypomina o zobowiązaniu Unii do obrony swoich interesów przez łagodzenie negatywnych skutków umów o wolnym handlu z Euroazjatycką Unią Gospodarczą podpisanych przez państwa, które wystąpiły o członkostwo w Unii Europejskiej i podpisały układ o stabilizacji i stowarzyszeniu, takie jak Serbia; wyraża ubolewanie, że Serbia nadal nie jest członkiem Światowej Organizacji Handlu;

96. wzywa Serbię do poprawy dostosowania do prawa pracy UE, przyjęcia nowej ustawy o prawie do strajku, rozwiązania problemu pracy nierejestrowanej oraz zmiany ustawy o nadzorze nad inspekcjami w celu zapewnienia zgodności z odpowiednimi konwencjami MOP, które zostały ratyfikowane przez Serbię;

97. zachęca Serbię do zapewnienia, że posiada wystarczające środki finansowe i zasoby instytucjonalne na politykę społeczną i zatrudnienia;

98. z zadowoleniem przyjmuje stały udział Serbii w operacjach zarządzania kryzysowego w ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony (WPBiO); zachęca Serbię do podtrzymania obecnych zobowiązań dotyczących zapewnienia personelu dla czterech misji i operacji w ramach WPBiO, a także do dążenia do dalszego udziału w nich w przyszłości; z zadowoleniem przyjmuje ustalenia w sprawie walki z terroryzmem podpisane między UE a Serbią; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje poprawę na polu współpracy regionalnej i międzynarodowej w zakresie zwalczania terroryzmu i brutalnego ekstremizmu;

99. wyraża zaniepokojenie wzrastającym uzależnieniem Serbii od wyposażenia i technologii obronnych i dotyczących bezpieczeństwa pochodzących z Chińskiej Republiki Ludowej, które obejmują system masowego monitoringu w Belgradzie oraz masowe gromadzenie danych osobowych bez odpowiednich zabezpieczeń, oraz niewystarczającą przejrzystością procedur przetargów publicznych w sektorze bezpieczeństwa; jest nadal zaniepokojony ścisłą współpracą polityczną i militarną Serbii z Rosją, w tym ciągłą obecnością obiektów lotnictwa rosyjskiego w Niszu; wzywa Serbię do dostosowania się do WPBiO i jej instrumentów;

100. ponawia apel do władz serbskich, aby kontynuowały wysiłki służące likwidacji schedy po byłych komunistycznych służbach specjalnych przez udostępnienie archiwów opinii publicznej, co będzie jednym z kroków w kierunku demokracji Serbii; wzywa Serbię do zintensyfikowania procesu sukcesji oraz wdrażania obowiązków związanych z podziałem wspólnych archiwów byłej Jugosławii; powtarza w związku z tym, że bardzo istotne jest zapewnienie pełnego dostępu do wszystkich materiałów archiwalnych, zwłaszcza materiałów tajnych służb byłej Jugosławii (UDBA) oraz tajnych służb Jugosłowiańskiej Armii Ludowej (KOS); ponownie apeluje do władz o ułatwienie dostępu do tych archiwów, które dotyczą byłych republik Jugosławii, i o zwrócenie ich odpowiednim rządom, jeśli wystąpią z takim wnioskiem;

101. przypomina, że UE jest największym dostawcą pomocy finansowej dla Serbii; z zadowoleniem przyjmuje wysiłki Komisji na rzecz bardziej strategicznego inwestowania na Bałkanach Zachodnich w ramach specjalnego planu gospodarczo-inwestycyjnego dla Bałkanów Zachodnich; uznaje znaczenie planu gospodarczo-inwestycyjnego we wspieraniu zrównoważonej łączności, kapitału ludzkiego, konkurencyjności i wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu, a także we wzmacnianiu współpracy regionalnej i transgranicznej z myślą o zwiększeniu szans administracji na szczeblu lokalnym i regionalnym na czerpanie korzyści z tych inwestycji; podkreśla, że wszelkie inwestycje muszą dążyć do osiągnięcia celów porozumienia paryskiego i celów Europejskiego Zielonego Ładu;

102. podkreśla, że celem planu gospodarczo-inwestycyjnego powinno być wspieranie niezbędnych reform strukturalnych w dziedzinie infrastruktury, energii, środowiska i edukacji i że plan ten powinien być wdrożony jak najszybciej i w jak najskuteczniejszy sposób, aby poprawić widoczność projektów finansowanych ze środków UE i zwiększyć zaufanie obywateli Serbii do Unii Europejskiej i jej instytucji;

103. wzywa współustawodawców do dopracowania zarówno zachęt, jak i warunkowości w przyszłym Instrumencie Pomocy Przedakcesyjnej (IPA III) oraz do skorzystania z mechanizmów zawieszenia w przypadku poważnego regresu; uważa, że kluczowe znaczenie ma to, by IPA III wspierał dalsze umacnianie podstawowych wartości i dobre rządy; uważa, że zasada odwracalności procesu akcesyjnego w ramach odnowionej metodyki „więcej za więcej i mniej za mniej” powinna również znaleźć wyrażne odzwierciedlenie w finansowaniu przedakcesyjnym; ponownie podkreśla, że skala wsparcia finansowego powinna być adekwatna do rzeczywistego wskaźnika wdrożonych reform;

104. wzywa władze Serbii do jak najlepszego wykorzystania realokacji środków z Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej dokonanej przez Unię Europejską, aby pomóc w złagodzeniu społeczno-gospodarczych skutków pandemii COVID-19; podkreśla znaczenie zwrócenia szczególnej uwagi na grupy znajdujące się w trudnej sytuacji;

Czwartek, 25 marzec 2021

105. przypomina, że UE szybko zmobilizowała natychmiastowe wsparcie dla Bałkanów Zachodnich w celu zaradzenia kryzysowi zdrowotnemu wynikającemu z pandemii COVID-19 i ułatwienia społeczno-gospodarczej odbudowy regionu;
106. apeluje do Komisji i państw członkowskich o przydzielenie wystarczającej liczby szczepionek przeciwko COVID-19 obywatelom wszystkich krajów Bałkanów Zachodnich;
107. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji przewodniczącemu Rady Europejskiej, Komisji, wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, rządowi i parlamentowi państw członkowskich oraz prezydentowi, rządowi i parlamentowi Serbii.
-